

Kontrola plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených pri kontrole postupu správcu dane pri správe, kontrole a vymáhaní dane z pridanej hodnoty a spotrebných daní

V súlade s plánom kontrolnej činnosti na II. polrok 2005 Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) vykonal kontrolu plnenia opatrení prijatých na odstránenie nedostatkov zistených pri kontrole postupu správcu dane pri správe, kontrole a vymáhaní dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) a spotrebných daní (ďalej len „SD“).

Kontrola bola vykonaná v termíne od 18.07. do 26.08.2005 v 10 vybraných Daňových úradoch (ďalej len „DÚ“) Bratislava pre vybrané daňové subjekty, Bratislava III, Trnava, Púchov, Banská Bystrica I, Liptovský Mikuláš, Žilina I, Žilina II, Košice I a Košice IV.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť splnenie, resp. plnenie opatrení prijatých na odstránenie zistených nedostatkov.

Kontrolou plnenia opatrení bolo zistené, že z 89 opatrení prijatých 10 daňovými úradmi bolo 50 opatrení splnených, 38 opatrení sa plní priebežne a 1 opatrenie nebolo možné vyhodnotiť z dôvodu úmrtia daňovníka.

Opatrenia, ktoré boli správcami dane splnené alebo sa plnia priebežne boli zamerané na:

- odstránenie chýb a nejasností v podaných daňových priznaniach,
- správnosť evidencie daňových povinností,
- správnosť a úplnosť vydaných rozhodnutí a platobných výmerov,
- ukladanie pokút a sankcií za neplnenie povinností vyplývajúcich z príslušných zákonov,
- vykonanie daňových kontrol na základe požiadavky NKÚ SR,
- včasné odstupovanie daňových nedoplatkov na vymáhanie,
- dôsledné využívanie všetkých foriem daňovej exekúcie nehnuteľného a hnutel'ného majetku,
- dodržiavanie príslušných ustanovení zákona pri odpisovaní daňových nedoplatkov,

zaslanie oznámení o podozrení zo spáchania trestného činu vecne príslušným orgánom.

Po vykonanej kontrole opatrení NKÚ SR konštatuje, že na základe plnenia prijatých opatrení daňové úrady na DPH a dani z príjmu fyzických osôb dorubili celkom sumu 51 344 tis. Sk, vyrubili penále v sume 776 tis. Sk, sankčný úrok v sume 4 059 tis. Sk a pokuty v sume 1 168 tis. Sk. Daňové subjekty z dorubených daní a sankcií uhradili 1 888 tis. Sk. Na základe výsledkov daňových kontrol vykonaných na podnet NKÚ SR bola 4 daňovým subjektom dorubená DPH v sume 4 933 tis. Sk, jednému daňovému subjektu DPPO v sume 16 205 tis. Sk a boli vyrubené penále v sume 112 tis. Sk. V 4 prípadoch boli príslušnými DÚ podané trestné oznámenia zo spáchania trestného činu podvodu krátenia dane a neodvedenia dane v celkovej sume 23 904 tis. Sk. Správcovia dane vymohli v rámci plnenia prijatých opatrení zameraných na dôsledné využívanie všetkých foriem daňovej exekúcie 10 186 tis. Sk.

Zo zistení kontroly NKÚ SR však tiež vyplýva, že nekonaním daňových úradov do 30.04.2004 vo veci určenia zvýšenia dane platiteľom, ktorí dodatočným daňovým priznaním zvýšili alebo znížili nadmerný odpočet, ale aj v prípade výmazu daňových subjektov z Obchodného registra došlo k zániku práva vyrubiť zvýšenie dane v celkovej sume 5 575 936 Sk. V jednom prípade došlo v zmysle § 45 ods. 1 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov k zániku práva vyrubiť penále z neuhradenej daňovej povinnosti na SD z liehu za zdaňovacie obdobie september 1997 a to v celkovej výške 480 000 Sk.

Správcovia dane pokuty a sankčný úrok niektorým daňovým subjektom vyrubujú ihneď po ich vzniku a iným na hranici lehoty na ich vyrubenie. Tým nie sú vytvorené rovnaké podmienky povinnosti úhrad sankcií pre daňové subjekty, čo môže byť potencionálnym zdrojom vzniku podmienok pre korupciu. V mnohých prípadoch sa neskoré vyrubenie pokuty a sankčného úroku minie výchovného účinku, nakoľko vyrubená suma môže byť veľmi vysoká a spoločnosť, prípadne fyzická osoba už v danej dobe nepodniká, často mení sídlo (bydlisko), je v konkurze alebo vyrovnaní, prípadne už nevlastní žiaden hnutel'ný a nehnuteľný majetok. Dorubené pokuty a sankčný úrok sú potom nevyožiteľné a daňové úrady vykazujú každoročne nárast daňových nedoplatkov. Z dlhodobého hľadiska je najnižšia vymožitelnosť daňových nedoplatkov u vyrubených sankcií.

Vzhľadom na uvedené dôvody, NKÚ SR odporúča MF SR zvážiť možnosť legislatívnej zmeny ohľadom stanovenia jednoznačnej lehoty pre určenie pokuty a vyrubenie sankčného úroku, podobne ako je to stanovené pri vyrubení dane alebo rozdielu dane v § 44 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov.

Ďalej NKÚ SR odporúča DR SR zapracovať do daňového informačného systému APV DIS funkciu automatickej signalizácie splnenia podmienok na vyrubenie sankcií, a tým sledovať včasnosť vyrubovania sankcií.